

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 8 oktober 2023
27ste zondag door het jaar¹

“Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard.”

In de eerste lezing hoorden wij een gelijkenis in de vorm van een lied.
Wie is die vriend?

Het is de Heer Zelf naar alle waarschijnlijkheid.

God als vriend, wie had dit ooit bedacht.

God als vriend van de mensen, van zijn volk, zijn geloofsgemeenschap.
Een vriend en zijn wijngaard.

Wie zijn de wijngaard?

“De Wijngaard van de Heer der hemelse machten is het huis Israël.”

Wie de naam Israël hoort, denkt misschien al vlug aan de staat Israël. Maar daarover gaat het niet in de bijbel en dus ook niet in de kerk. Het gaat over de geloofsgemeenschap, toen en nu. Eerst de Israëlieten en dan ook de Kerkgemeenschap.

Eerst de geloofsgemeenschap van het huis Israël.

Gisteravond vierde zij de laatste dag van het Loofhuttenfeest. Dit zeven dagen durende feest herdenkt de woestijntocht van veertig jaar, toen de gelovigen in tenten moesten leven en zij helemaal afhankelijk waren van de zorg, de barmhartigheid van God, zodat zij na veertig jaren het goede land konden bewonen. Zoals je kinderen opvoedt, verzorgt, opdat zij later het land van het leven, de toekomst die hen wacht, kunnen binnengaan.

¹ Jesaja 5, 1-7; Filippenzen 4, 6-9; Matteüs 21, 33-43

Aan het einde van dit feest gisteren barstte het geweld los, in dit bijzonder land, onderdeel van wat wij christenen het Heilig Land noemen, het land Israël, waar het volk leeft, waar Jezus, unieke Zoon van dit volk heeft geleefd, heeft geleden, is gestorven aan het Kruis en uit de dood is verrezen.

Vandaag kunnen wij helaas alleen maar aan dit heilige Land denken met de beelden voor ogen van geweld, ontvoering, marteling, bezetting. God vraagt zich af in dat gedicht over de vriend en zijn wijngaard: "Wat had ik nog meer kunnen doen voor mijn wijngaard en heb ik voor hem niet gedaan? Ik had op druiven gehoopt! Waarom geeft hij mij wilde vruchten?"

Aan het einde van het loofhuttenfeest viert de geloofsgemeenschap van het joodse volk een heel bijzonder feest: Symchat Tora, dat betekent: Vreugde der Wet, de blijdschap om de gave van de Tora, de woorden ten leven, de wet die je vrijmaakt van slavernij en de mensen maakt tot kinderen van God.

Vriendschap en vreugde zijn de mooiste gaven van het leven, ook van ons leven. Maar het zijn - zoals wij, denk ik, allen weten - ook heel kwetsbare gaven. Als het goed is levert de vriendschap en de vreugde onder mensen rijke vruchten op, zoals in deze tijd van de druivenoogst, de wijnoogst grote vreugde en warmte brengt onder mensen. Edele vruchten die een mens blij maken.

"ik had op druiven gehoopt! Waarom geeft hij mij wilde vruchten?"

Vriendschap en vreugde zijn kwetsbaar.

Wij zien het in de snoeiharde wereldpolitiek, vooral in het Midden-Oosten; we zien het in onze eigen levens.

Vreugde en vriendschap vragen delicaat onderhoud zoals de wijnranken, die als broeders en zusters op gepaste afstand - zodat allen ruimte en vrijheid hebben om zich te ontplooien - in harmonie groeien en genieten van de zon en de zomerregens.

Ze verwilderen als wij wijnstokken en de ranken niet onderhouden; als wij onze *vriendschappen en vreugde* niet onderhouden, koesteren, als wij tot elkaar geen woorden spreken van liefde, barmhartigheid en waar nodig van waarheid, die alleen ons kan vrij maken. Of, zoals Paulus schrijft: al wat waar is is nodig, wat rechtvaardig is en rein, beminnelijk en aantrekkelijk, wat deugd heet en lof verdient.

Op deze dag van Vreugde der Wet zijn er bitterheid en haat in het veelbelovende land.

Haat en bitterheid die ook Jezus, de Zoon van Israël, Gods Zoon heeft ondervonden, toen Hij, niet door het hele volk, maar met medewerking van corrupte leiders van het volk, werd mishandeld en gedood.

Wij hoorden zijn gelijkenis van de wijnbouwers, dat wil zeggen van de hogepriesters en oudsten van het volk, bij wie het minder ging om vriendschap met God en de mensen, maar om handhaving van hun persoonlijke voordeel en macht.

“Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard.”

Laten wij vandaag met aandrang bidden voor onze getergde wereld waarin zoveel wilde vruchten groeien van vijandschap, bitterheid en woede.

Laten wij voor zover het van ons afhangt met alle mensen in vriendschap en vreugde leven, opdat wij een volk mogen zijn dat de vruchten van het Rijk Gods mogen oogsten en met elkaar delen. Zoals Jezus heeft gedaan, die ons de vruchten van zijn verlossing schenkt in zijn bevrijdende woorden en in de vruchten van de aarde: brood en wijn: zijn voor ons gebroken Lichaam en zijn vergoten Bloed tot vergeving van de zonden. Amen.